

Piętnastak

BIULETYN TOWARZYSTWA BYŁYCH ŻOŁNIERZY
I PRZYJACIÓŁ 15 PUŁKU UŁANÓW POZNAŃSKICH
R.IV:1996 NR 3/12

SIEDZIBA TOWARZYSTWA: WIELKOPOLSKIE MUZEUM WOJSKOWE
STARY RYNEK 9, 61-772 POZNAŃ
TEL. (061) 52-67-39; konto: PKO III O. Poznań 63539-30980-132

Zarząd Towarzystwa zaprasza uprzejmie na **Mszę św.** za dusze poległych, pomordowanych i zmarłych żołnierzy 15. Pułku Ułanów Poznańskich, która zostanie odprawiona w **sobotę, dnia 9 listopada br. o godz. 11:00**, w kościele p.w. św. Michała Archanioła przy ul. Stolarskiej w Poznaniu.

Po Mszy św. tradycyjne **spotkanie** w salce parafialnej. Wręczymy dyplomy nowym członkom Towarzystwa oraz tym, którzy ich dotąd nie odebrali. Będzie możliwość wykupienia znaczków członkowskich, a także opłacenia składek. Przypominamy, że składający darowiznę na fundusz wydawniczy otrzymają nasz pierwszy Zeszyt Historyczny zawierający dzieje Sztandaru Pułkowego.

I. Wydarzenia ostatnich tygodni

Spotkanie pod Pomnikiem - 15 sierpnia

W dniu 15 sierpnia, w Święto Wojska Polskiego, pod Pomnikiem 15. Pułku Ułanów Poznańskich spotkała się nieliczna grupa członków Towarzystwa. Obecny był poczet sztandarowy „Solidarności Polskich Komбатantów”. Niestety, o święcie pamiętało bardzo niewielu poznaniaków. Głos zabrał Prezes Honorowy Towarzystwa, p. **Maciej Rembowski**, przywołując przypadające w sierpniu rocznice wielu ważnych wydarzeń z dalszej i bliższej przeszłości. W konkluzji swego wystąpienia podkreślił znaczenie patriotyzmu jako motywu, którym kierowali się Polacy zapisujący najbardziej chlubne karty swej historii. Spotkanie zostało zakłócone nie przewidzianym wystąpieniem przedstawicieli poznańskiego Oddziału Ruchu Odbudowy Polski (ROP). Zarząd wystąpił w tej sprawie do Przewodniczącego ROP, mec. Jana Olszewskiego.

Pod Pomnikiem w dniu 1 września

W 57. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej, w niedzielę 1 września, grono członków i sympatyków Towarzystwa zebrało się pod Pomnikiem przy ulicy Ludgardy. Kilka osób przyprowadziło ze sobą rodziny - także dzieci i młodzież - wnuki, wnuczki i prawnuczki Ułanów Poznańskich. Złożono kwiaty i zapalono znicze. Ułanów Poznańskich reprezentował samotnie p. **Witold Szyfter**. Do zebranych przemówił prezes Towarzystwa, p. **Tadeusz Jeziorowski**, przypominając wydarzenia tamtego września i dokonania ułanów 15. Pułku. Szybki bieg czasu powoduje, że historia sprzed 57 lat wydaje się młodym ludziom niemal tak odległa, jak bitwa pod Grunwaldem. Bardzo dobrze się dzieje, że pod ten Pomnik kilka razy w roku przybývają młodzi ludzie i dzieci. Jest więc nadzieja, że i w Poznaniu przetrwa pamięć o 15. Pułku Ułanów Poznańskich, a nie tylko w Wędrzynie.

Jeden z przechodniów z zaciekawieniem przyglądał się Pomnikowi. Po nawiązaniu rozmowy dowiedzieliśmy się, że jest to Polak z Sankt Petersburga, p. **Zbigniew Szyling**. Mówił płynną polszczyzną mimo, że był z czwartego pokolenia mieszkającego w Rosji. Potomek zesańca - zwykle nasze losy. W czasie II wojny światowej służył jako marynarz. Brał udział w osłonie konwojów pływających do Rosji ze sprzętem alianckim przekazywanym jako pomoc. Z polskimi marynarzami spotykał się w Murmańsku, dokąd dopływały nasze okręty. Chodził z kolegami do klubu dla marynarzy zachodnich, co budziło sprzeciw sowieckich politruków. Na pytanie, jak mu się podoba Poznań, odpowiedział z uśmiechem: cóż, Poznań - to Poznań!

Halina i Krzysztof Kubiccy

Podróż na miejsce śmierci Pułkownika - relacja uczennicy z naszej szkoły

12 września 1996 r. delegacje klas czwartych i piątych ze Szkoły Podstawowej Nr 77 im. 15 Pułku Ułanów Poznańskich wraz z opiekunami pojechały na wycieczkę historyczną. Przed szkołą zebrałiśmy się rano o 6:15. Autokar już na nas czekał. Nie chcieliśmy tracić czasu, więc szybko wsiedliśmy. Jeszcze ostatnie pożegnania i już jedziemy. Sylwetki rodziców znikają nam z oczu. Zatrzymaliśmy się jeszcze przy hotelu „Merkury”, gdzie wsiedli starsi pasażerowie wraz z żołnierzami. Wreszcie ruszyliśmy w drogę. Każdy miał wygodne miejsce. Na początku padało i było widać same pola. Potem krajobraz się zmienił i wyjrzało słońce.

Pierwszy postój był przy cmentarzu we Wrześni, gdzie pochowany jest generał Abraham wraz z jego matką. Położyliśmy na grobie kwiaty i zapaliliśmy lampki.

Ruszyliśmy w dalszą drogę. Trochę byliśmy śpiący, ale potem się rozruszaliśmy. O godzinie 11:00 przybyliśmy do Bielaw na Mszę świętą za poległych w czasie wojny. Po mszy zebrałiśmy się przy pamiątkowym głazie w Ziewaniczkach, który stoi na symbolicznym miejscu śmierci pułkownika Mikkego. Jest to duży kamień pomiędzy dwiema brzózkami, a na nim umieszczono pamiątkową tablicę. Na miejscu był już pan **Maciej Rembowski**, Prezes Honorowy Towarzystwa b. Żołnierzy i Przyjaciół

15. Pułku Ułanów Poznańskich, a inni potem dojechali. Troje z nas, jako przedstawiciele szkoły Nr 77, złożyło kwiaty przy głazie. Żołnierze także położyli wiązanki. Pan **Rembowski** opowiedział nam, jak to przed latami było.

Gdy wszystko, co mieliśmy w planie, zwiedziliśmy, pojechaliśmy w drogę powrotną. Ponieważ po drodze był sklep, poprosiliśmy pana kierowcę, by się przy nim zatrzymał. Dorośli zostali w autokarze, a dzieci prędko uzupełniły zapasy żywności. Uradowani, z dużymi zakupami: chipsami, napojami, cukierkami, wreszcie ruszyliśmy. Po jakimś czasie lunął deszcz, lecz nie popsuł nam dobrych humorów.

W drodze powrotnej wszyscy wraz z żołnierzami śpiewaliśmy ułańskie piosenki. Później mogliśmy przymierzyć wojskowe berety. Prawie wszyscy śmialiśmy się ze swojego wyglądu, bo naprawdę wyglądaliśmy śmiesznie! Przez to droga szybko minęła i ani się obejrzelśmy, jak byliśmy w Poznaniu. Dzieci z żalem oddały berety i razem z dorosłymi pożegnaliśmy żołnierzy. Jeszcze chwilka i już nasza szkoła! Już czekają na nas rodzice z uśmiechami na twarzach i z wyciągniętymi do nas rękoma. Mimo zmęczenia chyba wszyscy są zadowoleni.

Konstancja Lissewska, kl. 4a

Redakcja uzupełnia, że wyjazd autokarem odbył się dzięki bezinteresownej pomocy poznańskiej MPK (dziękujemy i ku chwale kawalerii!) po raz pierwszy z udziałem żołnierzy z naszej Brygady z Wędrzyna. Reprezentowany był Batalion Ułanów Poznańskich (z lancą) i Dywizjon Przeciwpancerny. W Bielawach nawiedziliśmy cmentarz z grobem Pułkownika Mikkego i żołnierzy Wielkopolskiej Brygady Kawalerii, a w Walewicach pomnik bratniego 17. Pułku Ułanów Wielkopolskich.

Pod Pomnikiem Ułanów Poznańskich 17 września

W dniu 17 września 1996 r. odbyło się tradycyjne spotkanie pod Pomnikiem naszego Pułku w rocznicę najazdu bolszewickiego na Polskę w 1939 r. Po Mszy św. w kościele OO. Franciszkanów, uroczystość zorganizowaną jak zwykle przez Solidarność Polskich Kombatantów, prowadził nowy przewodniczący Związku (po śmierci kol. Mieczysława Kamińskiego), dr **Bogumił Moenke**, członek-założyciel naszego Towarzystwa. Niestety, mimo zapowiedzi w prasie, udział naszych Kolegów był minimalny, co z żalem stwierdzamy.

II. Z kart historii 15. Pułku Ułanów Poznańskich

Poniżej zamieszczamy dwie relacje o śmierci ppłk. Tadeusza Mikke. Pierwsza jest fragmentem wydanych w 1962 r. w Londynie, pod redakcją Pawła Zaremby, „Dziejów 15 Pułku Ułanów Poznańskich”, w których Kampanię Wrześniową opracował ppłk Kazimierz Chłapowski wraz z kilkoma oficerami (ich nazwiska wymienia Redaktor na s. X). Przytoczony tekst znajduje się na s. 196 i 198; s. 197 zawiera szkic natarcia na Głowno.

Relacja druga to list por. Andrzeja Niegolewskiego z 15 lutego 1993 r. pisany do Prezesa Towarzystwa jako kuratora Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego (koresp. WMW zn. OW-5-6/93). Por. Niegolewski był II adiutantem Pułku i oficerem ordynansowym.

W Londynie, dnia 17 sierpnia 1996 r., zmarł mjr **Wiesław Lasocki**, oficer najpierw 15., a następnie 25. Pułku Ułanów w PSZ na Zachodzie. Znany i ceniony publicysta, autor wspomnień z bitwy o Monte Cassino. Zarząd przesłał kondolencje na ręce Wdowy oraz do Kolegów z 25. Pułku Ułanów Wielkopolskich, odbywających swój zjazd we Włoszech.

Honorowy Szef Pułku, Pan Prezydent m. Poznania dr **Wojciech Szczęsny Kaczmarek**, przyjął 13 września reprezentację Zarządu w osobach Prezesa i kol. **Jerzego Budzyńskiego**, którzy złożyli kolejne pismo w sprawie przywrócenia otoczenia naszego Pomnika. Zarząd zwrócił się jednocześnie o zamknięcie bezpośredniego podjazdu na placyk przed Pomnikiem by zlikwidować „dziki” parking, a także o oświetlenie. Pan Prezydent ustosunkował się pozytywnie do prośby, obiecując wsparcie naszych starań.

W dniu 27 września br. Prezes Towarzystwa z racji swych zainteresowań naukowych Orderem Virtuti Militari uczestniczył na zaproszenie Kanclerza tego Orderu, p. gen. **Stanisława Nałęcz Komornickiego**, w posiedzeniu Kapituły Orderu Wojennego Virtuti Militari w Belwederze. Prezes przekazał Panu Generałowi w imieniu Towarzystwa specjalnie wykonany ozdobny karnet z fotografią Kanclerza z tegorocznego Święta Pułkowego w Poznaniu.

Zarząd w dniu 30 września br. na spotkaniu w poszerzonym składzie, poświęconym przyszłorocznemu Świętu Pułkowemu, ustalił jego termin na dni 19-20 i 21 kwietnia (sobota i niedziela w Poznaniu, poniedziałek - w Wędrzynie).

Rozesłany członkom Towarzystwa wraz z poprzednim Biuletynem pierwszy Zeszyt Historyczny z dziejami Sztandaru Pułkowego spotkał się z żywym odzewem Kolegów. M.in. napisała do nas z Kanady p. **Wanda Kapuścińska**, przekazując w imieniu swego męża, Pana Pułkownika **Janusza Kapuścińskiego**, obecnego nestora naszego Pułku, serdeczne pozdrowienia i wyrazy uznania.

Przypomnijmy, że Pan Pułkownik promowany był na pierwszy stopień oficerski podporucznika w pamiętnym dniu 26 stycznia 1919 r. na pl. Wolności w Poznaniu, dniu przysięgi powstających Wojsk Wielkopolskich. Formalny dekret Komisariatu Rady Ludowej w tej sprawie został co prawda podpisany dopiero 7 II 1919 r., ale starszeństwo promowanych wraz z nim jeszcze pięciu podporuczników kawalerii podano od dnia 21 I 1919 r. Byli to: sierż. sztab. Wacław Soberski oraz sierżanci: Stanisław Gauza, Kazimierz Rzöska, Stanisław Jeziorowski, Mieczysław Maciejewski i Janusz Kapuściński (w tej kolejności).

Miło nam donieść, że wielu Kolegów odpowiedziało na nasz apel o wpłaty na fundusz wydawniczy. Listę ofiarodawców zamieszczamy na następnych stronach (obejmuje wpłaty także na inne cele).

Staraniem i własnym sumptem p. **Andrzeja Żółtowskiego**, została pięknie odnowiona tablica na głazie upamiętniającym śmierć ppłk. Mikkego, co mogliśmy zobaczyć podczas spotkania w Ziewaniczkach. W imieniu wszystkich Kolegów z Towarzystwa składamy gorące podziękowania za ten wspaniały gest!

W tym roku, jak dotąd, przystąpiło do Towarzystwa kolejnych 29 osób. Witając nowe Koleżanki i Kolegów życzymy im, by poczuli się wśród nas tak, jak w dawnej Rodzinie Pułkowej!

IV. W najbliższej przyszłości

Święto Patrona naszej Szkoły, a zatem i dla nas dzień świąteczny, to w tym roku dzień 8 listopada. Dzieci młodsze przygotowują już kolejny konkurs wiedzy o Patronie. Starsze klasy wezmą udział w konkursie wiedzy o gen. Andersie, wyzywając do konkursowej rywalizacji żołnierzy z Brygady w Wędrzynie. Finał na Święto Pułkowe. Może być ciekawie...

W dniu 27 grudnia, w rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego i początku naszego Pułku, spotykamy się na Mszy świętej w poznańskiej Farze o godzinie 9:00, po czym przejdziemy pod Pomnik Ułanów Poznańskich.

V. Sprostowania

W poprzednim numerze biuletynu (2/11) w sprawozdaniu z uroczystości na pl. Wolności uległo zniekształceniu nazwisko przedwojennego Prezydenta m. Poznania; jest Runge, a powinno być - Ruge.

W Zeszycie Historycznym Nr 1 podpis pod fotografią na odwrotnej stronie okładki zawiera błędną datę. Odnalezienie innych fotografii z tego samego dnia pozwoliło Redaktorowi ostatecznie ustalić, że Prezydent RP dokonał owego przeglądu Pułku dokładnie 27 lipca 1928 r., a nie w maju 1929, kiedy to był w Poznaniu przy innej okazji. Uroczystość odbyła się na Błoniach Grunwaldzkich. Po odebraniu defilady oddziałów garnizonu poznańskiego, Prezydent dekorował Krzyżami Zasługi działaczy z woj. poznańskiego zasłużonych na polu PW i WF. Oficerowie widoczni przy Prezydencie pełnili wtedy oczywiście inne funkcje. Gen. bryg. Stanisław Sochaczewski obok p. o. dowódcy 3. Dywizji Kawalerii był jednocześnie dowódcą VII Brygady Kawalerii w Poznaniu, natomiast płk Sergiusz Zahorski był wówczas szefem Gabinetu Wojskowego Prezydenta RP.

VI. Informacje dodatkowe

W dniach 21 i 22 VI 1996 r. gościliśmy w Poznaniu trzech reprezentantów Honorowej Eskorty JKMcI Królowej Beatrycze holenderskiej występujących w historycznych mundurach huzarskich. Po wizycie w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym, nasi sympatyczni goście wystąpili nazajutrz wraz z dwoma przedstawicielami Towarzystwa, przejeżdżając konno, wśród aplauzu widzów, ulicami miasta na Stary Rynek. Barwy 15 p.uł. reprezentowali kol. **Michał Andrzejak** i **Robert Rogacki**. Mamy nadzieję, że kontakt ten zaowocuje udziałem reprezentacji Królestwa Holandii w przyszłorocznym Świącie Pułkowym.

Dnia 7 IX w Biedrusku, w dawnych koszarach 7. psk Wlkp. koledzy z Klubu Kombatantów b. strzelców konnych obchodzili swoje Świąto Pułkowe. delegaci Towarzystwa uczestniczyli w nim wraz z przedstawicielami 4. Batalionu Strzelców Konnych 15. Wlkp. Brygady Kawalerii Pancernej z Wędrzyna. Wędrzyńscy strzelcy wystąpili z lancą z proporcem pułkowym.

W dniu 8 IX 1996 r. na hipodromie wolskim odbyły się zawody o Puchar Wlkp. Brygady Kawalerii, które organizowane są z inicjatywy kolegów z 7. psk i ich Przewodniczącego **Czesława Knolla**. Zwycięzca otrzymał, wraz z pucharem przechodnim, specjalną nagrodę ufundowaną przez dowódcę 15 Wlkp. Brygady Kawalerii Pancernej, wręczoną przez delegację z Wędrzyna.

VII. Lista kolejnych ofiarodawców

D - wpłata bez specj. określenia, FW - wpłata na fundusz wydawniczy, T - tablice

Juliusz Tym - D, FW

Jerzy Gadzinowski - D

Janusz Jaworski - T

Mieczysław Figelak - D

Zygmunt Szułdryński - D

Maciej Rembowski - D, FW

Tadeusz Jeziorowski - FW

Czesław Knoll - D, FW

Tadeusz Przegaliński - D, FW, T

Antoni Wiśniewski - D, FW, T

Alfons Laskowski - FW

Jan Dolecki - D

Krystyna Daszkiewicz - D

Barbara Stajgis - D, FW, T

Urząd Miejski P-ń - FW

Waldemar Palinkiewicz - D, FW

Eligiusz Tomkowiak - FW

Felicjan Niegolewski - FW

Wojciech Skalmowski - D

Krzysztof Kubicki - FW

Zofia Kubicka - FW

Józef Dudziak - D, FW

Marian Radecki - FW

Stefania Grenda - D

Daniela Balwińska - D

Henryk Jaskuła - D

Maria Chojnacka - FW, T

Maria Seidler - D

Maria Słonińska - D, FW

Tadeusz Niewiada - FW

Jan Kubasik - FW

Stanisław Kaseja - FW

Mieczysław Ludwiczak - D, FW, T

Jerzy Kubicki - D, FW, T

Jan Danielak - FW

Robert Rogacki - D, FW, T

Czesław Woźniak - D

Stefan Ignaszak - FW

Maria i Kazimierz Zybert - D

Przemysław Barański - D

Wiesław Kubiak - FW

Wanda i Janusz Kapuścińscy - D

Zbigniew Kozłowski - D

Maria Kubicka - FW

Anna Ciba - FW

Przemysław Krych - FW

Marek Rezler - FW

Zygmunt Stypiński – FW.

Redakcja: Tadeusz Jeziorowski. **Teksty:** Tadeusz Jeziorowski, Halina i Krzysztof Kubiccy, Konstancja Lisiewska. **Skład:** Tadeusz W. Lange.